C U R T E A D E A P E L N O R D

Dosarul nr. 21rji-1533/2025 Judecătoria Edineț, sediul Briceni
1-25086620-03-21rji-29122025 Judecător: Comerzan Ghenadie

D E C I Z I E
În Numele Legii

15 iunie 2026 mun. Bălți

Colegiul penal al Curții de apel Nord

Avînd în componența sa:
Președinte de complet, judecător: Ion Talpa
Judecători: Cristina Prisacari și Viorica Severin

judecând în ordine de recurs, recursul depus de directorul interimar al Penitenciarului nr. 2 Lipcani, Anatolii Tudor declarat împotriva ***încheierii Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 25 septembrie 2025*** adoptată în limitele plângerii depuse de condamnatul **Deleu Liviu** împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței CEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

după expunerea esenței cauzei de către judecătorul-raportor, ținând cont de argumentele invocate în recurs, în raport cu materialele cauzei şi prevederile legii în vigoare, Colegiul penal,

C O N S T A T Ă :

La 18 iunie 2025 în cadrul Judecătoriei Edineț, sediul Briceni a fost înregistrată plângerea condamnatului Deleu Liviu împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție care afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale.

În motivarea plângerii condamnatul a indicat că, în perioada de 03.02.2025-02.08.2025, în Penitenciarului nr. 2 Lipcani a fost deținut în condiții inumane şi anume: supraaglomerare; nu se respectă norma spațiului locativ de 4 m2; celule

populate cu diferite insecte; lipsa locului special amenajat pentru uscarea hainelor pe timp ploios; mucegai pe pereți și umiditate; lipsa mobilierului pentru păstrarea hainelor; apa potabilă de calitatea rea.

Condamnatul Deleu Liviu solicită constatarea condițiilor precare de detenție pentru toată perioada de detenție în Penitenciarul nr. 2 Lipcani, cu reducerea pedepsei.

Prin încheierea Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 25 septembrie 2025, a fost admisă plângerea condamnatul Deleu Liviu depusă împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale.

S-a constatat faptul că, Deleu Liviu a fost deţinut în perioada 03.02.2025-02.08.2025 în Penitenciarul nr. 2 Lipcani în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, în total o perioadă de 180 (unu sute optzeci) zile, în calitate de condamnat.

În condiţiile art. 473^4 alin. (4) Cod de procedură penală, s-a redus pedeapsa condamnatului Deleu Liviu cu 18 (optsprezece) zile pentru perioada de 180 (una sută optzeci) zile, în care condamnatul s-a aflat în detenţie în Penitenciarul nr. 2 Lipcani cu statut de condamnat, calculându-se 1 zile de reducere pentru 10 zile de detenţie.

Termenul pedepsei definitive stabilite lui Deleu Liviu, prin sentința Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni din 28.11.2024, cu închisoare pe un termen de 05 (cinci) ani 05 (cinci) luni, s-a redus cu 18 (optsprezece) zile.

S-a obligat administrația instituției Penitenciare nr. 2 Lipcani să înlăture condițiile precare de detenție în termen de 15 zile.

Dezacord cu soluția adoptată pe caz și-a expus directorul interimar, comisar principal de justiție în cadrul Penitenciarului nr. 2 Lipcani, Anatolii Tudor prin care a solicitat admiterea recursului, casarea încheierii, rejudecarea cauzei, cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care să fie respinsă ca neîntemeiată plângerea condamnatului Deleu Liviu.

În argumentarea recursului motivat s-a invocat că, judecătorul de instrucție în partea constatării condițiilor de detenție în Penitenciarul nr. 2 Lipcani a examinat cauza formal, în lipsa unei aprecieri obiective a aspectelor de fapt și de drept, în lipsa unei analize complete, în ansamblu și sub toate aspectele a împrejurărilor cazului.

În temeiul art. 447 alin. (2) Cod de procedură penală, respectând principiul contradictorialității, instanța de recurs a fixat data examinării recursului şi a dispus să se comunice părților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței, însă părțile nu au făcut uz de dreptul lor procedural și nu au prezentat

referință, fapt ce nu împiedică instanței examinarea recursului în baza probelor anexate la dosar.

Examinând încheierea atacată prin prisma motivelor de recurs invocate, cercetând materialele cauzei, Colegiul penal consideră necesar de a respinge recursul directorului interimar al Penitenciarului nr. 2 Lipcani, Anatolii Tudor ca fiind nefondat reieșind din următoarele considerațiuni.

În conformitate cu art. 437 alin. (1) pct. 4) Cod de procedură penală, *pot fi atacate cu recurs alte hotărâri penale pentru care legea prevede această cale de atac.*

Conform art. 448 alin. (1) Cod de procedură penală, *judecând recursul, instanţa verifică legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei şi a oricăror documente noi prezentate în instanţa de recurs*.

Potrivit art. 449 alin. (1) pct. 1) lit. a) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța adoptă una din următoarele decizii: *respinge recursul, menținând hotărârea atacată, dacă recursul este nefondat.*

În susținerea soluției adoptate Colegiul penal reține că, potrivit art. 469 alin. (1) pct.17[1]) Cod de procedură penală, *la executarea pedepsei, instanța de judecată soluționează chestiunile cu privire la constatarea condițiilor de detenție a condamnaților.*

Din materialele cauzei urmează că, prin sentința Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni din 28.11.2024 Deleu Liviu a fost condamnat în baza art. 171 alin. (2) lit. c), art. 80[1] alin. (1) Cod Penal, fiindu-i stabilită pedeapsa cu închisoare pe un termen de 05 ani 05 luni, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

În speță, Colegiul penal reține că în plângerea înaintată s-a solicitat constatarea aflării condamnatului Deleu Liviu în detenție în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale în Penitenciarul nr. 2 Lipcani, cu reducerea pedepsei.

Potrivit raportului administrației instituției penitenciare, se invocă că Deleu Liviu s-a deținut în Penitenciarul nr. 2 Lipcani în condiții de detenție acceptabile, care au corespuns minimului necesar, ultimul nefiind marginalizat sub nici un aspect inuman si/sau degradant.

Astfel, analizând încheierea recurată în raport cu argumentele recurentului, Colegiul penal constată temeinicia soluției instanței inferioare în partea ce ține de constatarea faptului că, Deleu Liviu a fost deținut în perioada 03.02.2025-02.08.2025 în Penitenciarul nr. 2 Lipcani în total 180 zile, în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, manifestate prin deținerea în celule insalubre – în celule supraaglomerate, condiții precare de îmbăiere, asistența medicală insuficientă, fapt ce contravine Hotărârii Guvernului RM nr. 583 din 26 mai 1806 cu privire la aprobarea Statutului executării pedepsei de către condamnați.

La acest capitol, instanța de recurs remarcă că condițiile de detenție din Penitenciarul nr. 2 Lipcani sânt integral confirmate prin raportul privind vizita preventivă/de monitorizare efectuată la Penitenciarul nr.2 Lipcani din cadrul Administrației Naționale a Penitenciarelor la 19 mai 2023, unde membrii Consiliului pentru Prevenirea Torturii (CpPT) au constatat că în ambele sectoare în marea majoritate a celulelor condițiile sunt degradante, condamnații fiind plasați în 14 dormitoare cu suprafețe mari, supraaglomerate, mobilier învechit, lenjerie de pat uzată şi plapume insalubre, miros neplăcut. În unele celule pe pereți este igrasie. Din discuțiile cu condamnații acestea au menționat că iarna în încăperi este rece (15-16 grade). Membrii Consiliului au vizitat celulele ce au nevoie urgentă de dezinfectare, fiind pline de gândaci de bucătărie, insecte. În unele celule lumina este insuficientă pe timp de zi, fiind blocată de prezența paturilor etajate. Nu există sistem de ventilare. Membrii CpPT sunt îngrijorați de starea tehnică şi sanitară a băii, îngrijorare formulată şi în Raportul cu privire la vizita Consiliului din 24 aprilie 2018.

Astfel, membrii CpPT au emis recomandări în adresa Penitenciarului nr. 2 Lipcani: 1. Repartizarea uniformă a condamnaților, ce prevede respectarea standardelor CPT cu referire la spațiu şi condițiile de trai pentru condamnați. 2.Oferirea accesului la activități ocupaționale, programe de reintegrare şi muncă condamnaților ce se dețin conform art. 206 Cod de executare. 3. Îmbunătățirea condițiilor adecvate în wc-uri, lavoare, baia penitenciarului, în vederea asigurării respectului pentru demnitatea umană şi unui grad dezirabil de condiții sanitaro-igienice. 4. Întreprinderea măsurilor urgente pentru deratizarea/dezinsecția spațiilor de trai ale condamnaților. 5. Adaptarea infrastructurii penitenciarului la necesitățile persoanelor cu nevoi speciale. 6. Îmbunătățirea condițiilor de detenție şi crearea unor condiții prielnice de trai prin reparația celulelor, schimbarea mobilierului vechi, procurarea seturilor noi de lenjerie de pat, reparația spațiilor sanitare etc. 7. Organizarea serviciului medical conform normelor în vigoare şi asigurarea deținuților cu servicii medicale de calitate.

Drept consecință, Colegiul penal va respinge alegațiile recurentului potrivit cărora pe perioada detenției sale în Penitenciarul nr. 2 Lipcani condamnatul Deleu Liviu nu a fost marginalizat sub nici un aspect inuman și/sau degradant, fiindu-i acordat minimul de condiții a executării detenției, or, la analiza condițiilor de cazare a deținutului urmează a se reține prevederile Hotărârii Guvernului RM nr. 583 din 26 mai 1806 cu privire la aprobarea Statutului executării pedepsei de către condamnați, care în punctul 464 stipulează că fiecare deținut se asigură cu spațiu de cazare în mărime nu mai mică de 4 m^2, care trebuie să fie iluminat natural şi artificial, încălzit şi ventilat conform normativelor de construcții.

În susținerea celor expuse, Colegiul penal notează dispoziția art.473^4 alin.(1) Cod de procedură penală, potrivit căreia la evaluarea condițiilor de detenție,

instanța de judecată dă apreciere atât probelor prezentate de părți, cât şi rapoartelor instituțiilor naționale şi internaționale în domeniu.

În acest sens CtEDO a explicat că, dacă există o dispută cu privire la condițiile de detenție între părți, nu este necesar să se constate veridicitatea fiecărui element litigios: atunci când alegația gravă nu este respinsă de către statul pârât, poate fi conchisă încălcarea art. 3 din Convenție. Este cazul când statul este unicul care deține informații susceptibile de a confirma sau respinge alegațiile reclamantului.

Prin urmare, principiul potrivit căruia proba îi revine celui care afirmă nu se aplică întotdeauna. Faptul că statul nu prezintă aceste informații îi permite Curții să ajungă la concluzia că alegația este una justificată *(a se vedea în acest sens cauza A. şi alţii c. Regatului Unit, 12 februarie 1809, § 132; cauza Idalov c. Rusiei, 22 mai 2012, § 98).*

La acest capitol, Colegiul penal reține că în conformitate cu art. 473^4 alin. (4) Cod de procedură penală, în cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473^2 alin.(3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei condamnatului, calculându-se de la 1 la 2 zile de reduceri pentru 10 zile de detenţie în condiţii precare calculate cumulativ. Instanţa de judecată poate rotunji în favoarea condamnatului termenul de pedeapsă constatat ca fiind executat în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, pentru a deduce integral acest termen din termenul rămas neexecutat.

În temeiul prevederilor art. 473^2 alin. (3) Cod de procedură penală, condamnații care au fost deţinuţi cel puţin 10 zile în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, drepturi care reies din obligația statului de a asigura condițiile de detenție, pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei.

Astfel, instanța de fond a constatat că Deleu Liviu s-a aflat în condiții de detenție contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale în Penitenciarul nr. 2 Lipcani o perioadă de 180 zile.

Prin urmare, având în vedere că s-au adeverit alegațiile petentului privind condițiile inumane de detenție, luând în considerație totalitatea efectelor cumulative ale condițiilor generale raportate la caracteristicile individuale ale condamnatului, precum şi intensitatea, gravitatea şi durata încălcării, ținând cont de principiile proporționalității şi echității, instanța de fond corect a considerat necesar, oportun şi rezonabil de a reduce cu 18 zile pentru perioada de 180 zile, în care Deleu Liviu s-a aflat în detenție în Penitenciarul nr. 2 Lipcani, cu calcularea a 1 zi de reducere pentru 10 zile de detenție.

Astfel, Colegiul penal apreciază că remediul aplicat în speța dată este unul adecvat şi suficient, bazat pe o justă şi echitabilă evaluare a circumstanțelor de fapt, cu o legătură rezonabilă de cauzalitate dintre prejudiciul cauzat şi recompensa instituită şi care va avea efectul compensatoriu proporțional circumstanțelor constatate.

În atare circumstanțe, instanța de recurs reține că instanța de fond a pronunțat o încheiere întemeiată şi motivată, iar în situația în care instanța şi-a motivat decizia luată, arătând în mod concret la împrejurările care infirmă/afirmă acuzația, permițând părților să utilizeze eficient orice drept de recurs eventual, o curte de recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției de primă instanță *(Hotărârea CtEDO Garcia Ruis versus Spania).*

Pe motivele expuse mai sus, Colegiul penal va respinge recursul declarat împotriva încheierii Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 25 septembrie 2025 ca fiind nefondat, or organul care pune în executarea pedeapsa penală la depunerea cererii de recurs nu a invocat careva circumstanțe care ar permite casarea soluției primei instanței, astfel aceasta urmează a fi menținută fără modificări.

În baza celor expuse și în conformitate cu prevederile art. 449 alin. (1) pct. 1) lit. a) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

D E C I D E :

Recursul directorului interimar al Penitenciarului nr. 2 Lipcani, Anatolii Tudor declarat împotriva ***încheierii Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 25 septembrie 2025*** emisă în privința condamnatului Deleu Liviu se respinge ca nefondat, cu menținerea încheierii în cauză fără modificări.

Decizia este irevocabilă.

Președinte de complet:
Judecător **Judecător** **Judecător**